

Sprekend Humanisme

Uitwerking van het interview met:

Prof. dr. Piet Kuin (1908-2002)

Datum	: juli en september 2001
Lokatie	: Bij respondent thuis
Onderwerp(en)	: levensbeschouwelijke en politieke achtergrond van JVA-leden, JVA-leden die een belangrijke rol hebben gespeeld, houding tegenover de overheid, JVA in en na WOII, humanisme, sympathisanten van de JVA, socialisme en pacifisme, pacifistische volksverdediging, Jacques de Kadt
Duur interview	: 46:50 (min/sec)

Naam / functie interviewer(s)	: Pieter Edelman (onderzoeker Humanistisch Historisch Centrum)
Kader/context	: Dit interview is gehouden door het Humanistisch Historisch Centrum /Humanistisch Historisch Centrum in het kader/de context van onderzoek naar de geschiedenis van de JVA.
Datum uitwerking	: juni 2014
Uitgewerkt door	: Hanneke Hoogakker

Niveau van uitwerking	: Indicatief (globaal. Tijd/onderwerp + kernzin(nen) en evt. opmerking)
Drager	: Gedigitaliseerde opname van een geluidscassetteband WAV bestand WAV- 071 A Piet Kuin (JVA)

Respondent : Prof. dr. Piet Kuin (07-04-1908 – 14-08-2002) was sociaaldemocratisch econoom. Hij was werkzaam bij de Arbeiderspers, deelgenoot in het accountantskantoor van de latere minister Van de Kieft, en in 1935 staf lid van de directeur-generaal van het ministerie van Handel en Nijverheid. In de periode 1945-1947 was hij (waarnemend) secretaris-generaal van het ministerie van Economische zaken. Tevens was hij hoogleraar in Rotterdam, bestuurder en adviseur van Unilever en Shell. Hij was lid van de JVA (in 1933 korte tijd redactielid van *Vredesstrijd*) en lid van de SDAP.

Teller: minuut/sec	Index/onderwerp:	Opmerkingen:
00.00	Dit is een vervolg van de laatste vraag op bandje 070 B	Hein van Wijk: radicale marxist, OSP-lid, verdedigde als advocaat dienstweigeraars. In 1934 (1933 volgens socialhistory.org/bwsa) voorzitter van de JVA geworden.
01.32	JVA-uitgaven (JVA: Jongeren Vredes Actie)	Brochures. <i>Vredesstrijd</i> was de voornaamste organisatorische band.
01.57	Levensbeschouwelijke achtergrond van de JVA-leden en sprekers voor de JVA	In 1935 noemde JVA als pijlers: socialisme, evangelie en humanisme. JVA had affiniteit met Kerk en Vrede. De JVA-leden waren hoofdzakelijk humanist of vrijzinnig christelijk. Levensbeschouwing was geen twistpunt binnen de JVA. Prof. Heerink (Kerk en Vrede) en Bart de Ligt (christensocialist, later anarchistisch anti-militarist) waren sprekers voor de JVA. Fanatieke vrijdenkers waren geen JVA-lid. Ds. Hugenholtz (o.a. Kerk en Vrede) was heel vrijzinnig. Jan en Bep Mispelblom Beijer. Ds. Van den Bergh Eysinga (vrijzinnig protestant).
07.11	Scheuring in JVA	Bep Mispelblom Beijer-Van den Bergh Eysinga, hoofd-bestuurslid, veroorzaakte door conflict met John Pront een scheuring in de JVA (1936).
08.53	Abrupte overgang	Er valt tekst weg.
09.19	Namenlijst van JVA-leden	Besproken worden onder andere: Bas Harmsen, Dirk Boer, Jan Brandt Corstius, Hein van Wijk, Wijnand van der Leeden, Chris Blom. "Eerste lichtung pacifisten": To Ledebouer, Els Spruitenburg, Bernard Heitink.
13.16	Socialisme en pacifisme binnen de JVA	Hein van Wijk, Dirk Boer en Wijnand v.d. Leeden en waren voor socialisme in de JVA-grondslag. John Pront, Jan de Voogd en Pim Eldering (radicaal linkse socialisten) waren tegenstanders.

Teller: minuut/sec	Index/onderwerp:	Opmerkingen:
		Respondent was uiteindelijk voor socialisme in de grondslag, omdat socialisme het kapitalisme (wapenindustrie) bestreed. Een pacifist moest daarom ook een socialist zijn.
15.20	JVA in de oorlog	Oner andere John Pront speelde toen een rol. Bram Hessels (polemieek in <i>Vredesstrijd</i> over de dienstweigeringswet).
16.21	Andere lidmaatschappen	Lid van SDAP (later PvdA). Piet Kuin heeft meegewerkt aan het Plan van de Arbeid.
16.51	JVA en de overheid	Respondent had niets tegen de staat. Lidmaatschap van de JVA en dergelijke kon een bezwaar zijn bij een benoeming tot ambtenaar, maar respondent heeft daar nooit iets van gemerkt. JVA vond dat de vrijheid van meningsuiting beknot werd door de overheid (resolutie uit 1934). De JVA was tegen ontslag van gehuwde onderwijzeressen.
18.47	Verdere bespreking van JVA-leden die een rol hebben gespeeld	Onder andere: Jannie van Wijk- Eriks, Jo Meijer, Chaim Stuiveling, Frank van der Goes (OSP-er), Bas Harmsen, Jan Brandt Corstius, Chris Blom.
27.33	(informele) adviseurs van de JVA	Bart de Ligt (anarchist), Henriëtte Roland Holst (speekster voor de JVA), Prof. Heerink (belangrijk voor JVA-leden met een christelijke achtergrond; hij sprak wel eens voor de JVA), Bep Max (was onder andere bestuurslid van het Humanistisch Verbond geweest).
32.33	Taakverdeling binnen de JVA	De functies binnen de JVA wisselden nogal eens. De taken werden verdeeld naar ieders aanleg.

Teller: minuut/sec	Index/onderwerp:	Opmerkingen:
32.49	Het interview wordt een paar keer onderbroken	Het is niet duidelijk over wie hier wordt gesproken. Hierna wordt weer gesproken over de taakverdeling en Bep Max.
34.32	Relatie JVA en humanisme	Veel voormannen van het latere humanisme waren lid van de JVA (zie bijv. Bep Max).
35.45	JVA in Tweede Wereld Oorlog	Het is respondent niet bekend of JVA-leden actief waren in het verzet. Niet bekend met de Heren Zeventien.
36.37	Periode na Tweede Wereld Oorlog	Secretaris-generaal Economische Zaken en buitengewoon hoogleraar (Amsterdam), ook na pensioen (Erasmus universiteit). Na de oorlog werd er geen bijeenkomst voor ex-JVA-ers georganiseerd. Nog wel contact met John Pront gehad.
37.35	Het interview wordt even onderbroken	
37.46	(Gematigd) pacifisme en politieke opvattingen	Respondent was radicaal pacifist en is dienst-weigeraar geweest. Hij was geen anarchist. Hij was op maatschappelijk gebied sociaal-democraat, maar radicaal op het gebied van geweldloosheid. Hij heeft vervangende dienstplicht (hospitaalcompagnie) geprobeerd, maar dit -na innerlijk beraad-opgegeven. Hij moest toen de burgerdienst afwerken (tijdens zijn studie). Wat JVA-leden als persoon verklaarden was onverbindend. Maar alle leden moesten achter een JVA-verklaring kunnen staan. Niet alle JVA-leden stonden bijvoorbeeld achter het sociaal anarchisme. Gematigd pacifisme paste bij de eerste lichter JVA-ers.
43.00	Pacifistische volksverdediging	De JVA hanteerde de term 'geestelijke weerbaarheid'. Respondent haalt een voorbeeld aan over Zuid-Afrika: de Boeren hebben een zelfstandige staat gevormd, zonder daarvoor gevochten te hebben.

Teller: minuut/sec	Index/onderwerp:	Opmerkingen:
		Respondent heeft tijdens de Tweede Wereld Oorlog vanwege de aard van de bezetter niet meer vastgehouden aan zijn antimilitarisme in ideologische zin.
44.46	Bespreking van enkele brochures	
45.39	Jacques de Kadt	(Besproken op bandje 070 A).